

KANAL
OB SOČI

Foto: iz osebnega arhiva

Barbara Gregurič Silič

PORTRETI OTROK

pregledna fotografska razstava

Vabimo vas na odprtje razstave
v petek, 11. marca 2022, ob 18.30.

Razstava bo odprta do vključno
3. aprila 2022.

Edinstvene podobe otrok

Portretiranje je eden najbolj priljubljenih in tudi najstarejših načinov opisovanja človekove pojavnosti. Tako kot zahtevno poziranje v klasičnem slikarstvu, je tudi pri fotografijah tovrstni žanr med najbolj zahtevnimi, še posebej, če v vlogi modela nastopajo otroci. Širši pogled v to motiviko je leta 2010 predstavljala razstava v pariški galeriji Orangerie s portreti otrok od konca 19. stoletja naprej, ki je ponudila tudi umetnostnozgodovinske razprave o pogosto zapostavljenem motivu – portretu otrok. Sprva je bil portret namenjen zgolj reprezentaciji zunanega videza portretiranca, kasneje pa se je uveljavila težnja po upodobitvi njegove osebnosti in razpoloženja. Glede na svoj formalno-vsebinski značaj je tudi portret otrok lahko reprezentativen, intimen, idealističen, naturalističen in simbolno sporočilen. A preboj od simbola, prek togega mini odraslega do prave osebnosti otroka ni enostavna naloga. Tej zahtevnosti ni vzrok otroški nemir, ampak predvsem to, da pri njih še ni razvita fiziognomija, ki na zunanji oblikuje individuuum. Tako mojstrici fotografije Barbari Gregurič Silič, ki se je pred desetletjem odločila prav za to smer umetniške fotografije, za doživeti portret ni dovolj le večje podana topografija obraza in dodatkov, ampak njena spretnost, da pronicljivo prodre v otrokovo psiho, saj šele tako v posrečeni združitvi psihe in forme ustvari portret, ki prepriča še tako kritično oko.

Prva razstavljena serija fotografij *Iskrivi nasmehi, ujeti trenutki* (2014) je bila raznolika, kar nakazuje že naslov, a avtoričina vizija je bila že jasna. Fotografije otrok, pri katerih sta bili vrsto let priročna modela ljubki hčerki, bi bile lahko nekakšen družinski album, a pravzaprav niso. Tudi v seriji črno-belih fotografij s povednim naslovom *V črno belem je skrita mavrica* (2016) ostajata hčeri glavni modelki: mnogi prizori kažejo utrinke iz njunega življenja, a so inscenirani tako, da so podobe skozi estetiko fotografske interpretacije povzdignjene na višjo pomensko raven. V trenutku pa, ko se je Barbara Gregurič Silič odločila za to smer svojega umetniškega ustvarjanja, je – perfekcionistka po naravi – želela to početi vrhunsko. Udeležila se je profesionalne delavnice umetniškega portretiranja otrok v umetnostnozgodovinski zaščiteni Villi Emo blizu Trevisa v Italiji. Serija tam nastalih fotografij otrok *Otroci iz Ville Emo* (2017) se kaže kot medij spomina in dokument časa: podobe otrok so dokument sedanjosti, vila, v kateri se vse dogaja, pa vez s preteklostjo. Časovno potovanje v preteklost poudarja tudi fotografski slog, ki učinkuje *retro*. Fotografinja se je navdihovala tako pri okolju, ki skuša na gledalca napraviti močan vizualen vtis, kot pri kostumografiji, prilagojeni arhitekturni sceni. Takšni so tudi njeni portreti otrok, ki se, oblečeni v različna, a tej izjemni zgodovinski zgradbi dopadljivo oblačila, z različnimi izrazi na obrazih izrišejo pred gledalcem.

Od nekdanj je bil portret ena osrednjih nalog likovne umetnosti. Navzoč je na več področjih umetnosti, v literaturi, slikarstvu, kiparstvu, grafiki, risbi, filmu (videu) in na fotografskih posnetkih. Gre za opis, zapis, sliko, ki upodobljenca predstavlja z vsemi osebnimi potezami: te umetniki na določen vizualnem področju zaznajo in jih s pomočjo izbrane tehnike prenesejo v upodobitev. Glede zahtevnosti upodabljanja otrok, tako v žanrskem slikarstvu kot v smislu čistega portretiranja, je slikanje ali umetniško fotografiranje otrok večinoma zahtevnejše od običajnega portretiranja odraslih. Da so otroci motiv, vreden upodobitve, poleg številnih primerov iz zgodovine umetnosti gotovo dokazuje tudi serija avtoričinih fotografij *Brezčasno otroštvo* (2019). Odnos med realnim in upodobljenim, med fikcijo in resnico, med življenjem in umetnostjo, je bil navzoč tudi pri nastajanju teh avtoričinih portretov otrok. Osebnosti se na podobe otrok fotografinja Barbare Gregurič Silič prelivajo v obliki mnogih premišljeno insceniranih motivov. Identiteta avtorskih portretov otrok različnih starosti v različnih okoljih vzpostavlja hkrati avtoričino osebno zgodbo – strastno željo po ustvarjanju portretov otrok – in soustvarja njeno lastno identiteto. Ni presenetljivo, da je že to leto za svoj premišljen izbor prejela mojstrski naziv.

Iznajdba fotografije je bila za slikani portret, do iznajdbe fotografije tako priljubljen in razširjen slikarski žanr, usodna. Ceneje in bolj prepričljivo je zmogla poustvariti podobo človeka, zato je portretiste hitro prisilila, da so čopiče zamenjali s fotografskimi kamerami. Zgodovina portretne fotografije pozna tako različne rabe kot so različne estetike portretiranja. Ena izmed vej tega žanra je *zrežiran* fotografski portret, ki ne prikazuje dejanskega stanja portretiranca, ampak je želeno stanje ustvarjeno tako, da potencira vizualno sporočilnost fotografije. Fotografinja Barbara Gregurič Silič se navdihuje v premišljeno izbranem okolju, ga sama tudi inscenira ter z različnimi sredstvi oplemeniti, s čimer skuša na gledalca napraviti močan vizualen vtis. Takšni so tudi njeni portreti otrok serije *Podobe otrok v času* (2020), ki se, oblečeni v različna, a vselej izjemno fotografsko pripovedna oblačila, z različnimi izrazi na obrazih izrišejo pred gledalcem. Tako ustvarjene podobe otrok kažejo na relativnost časa, ki se izražen na likovni način, umetniško realizirajo. Čustva so prijetni ali neprijetni odzivi na zunanje in notranje dogodke. Ti odzivi so lahko burni in kratki, storjeni v afektu, ali dolgotrajni, ki kažejo določeno razpoloženje. Predvsem ti se pojavljajo na fotografijah Barbare Gregurič Silič. Čustveni, telesni in vedenjski odziv je skladen s tem, kako smo si dogodek razložili in kaj za nas pomeni. Oči, zazrte v daljavo ali le poza telesa, slikanega v hrbet, ob vodi ali na pomolu vzbujajo otožnost. Fotografije lahko opisujejo čustveno stanje

modela, ki na pomenljiv način le sedi v fotelju (nostalgijo) ali zre skozi okno (melanholijo). Tudi s šopki različnega cvetja, starinskimi knjigami ali drugimi skrbno izbranimi atributi in oblačili, ki ne sodijo v zgodovinski kontekst, fotografinja lahko usmerja čustven nagovor. *Odhajanja* na seriji fotografij ne asociira le vlak, železniška postaja s čakalnico ali kovček v roki dekleta, temveč tudi njena drža. Čeprav (drugje) dekle na fotografiji vidimo le od daleč v hrbet, kako odhaja po samotnem drevoredu, govori drža celega telesa o njeni tesnobi, zapuščanju, osamljenosti. Čustveni odzivi, ki navadno pripovedujejo o nas samih, se na nevsiljiv, tih način kažejo na fotografijah izbranih modelov. Različne barve razpoloženja včasih kaže le izraz na obrazu. Ali le oči. Čustva so pomembna, saj barvajo naše življenje in so del naše edinstvenosti.

Pojem portreta se je skozi zgodovino spreminjal glede na potrebe naročnikov, a prav to Barbaro Gregurič Silič ne omejuje. V dosedanem fotografskem ustvarjanju natančno profiliranih serij fotografij otrok (zaenkrat) ne sledi naročniku, temveč lastni viziji, upodabljanju različnih zgodb. Njena umetniška fotografija je zato lahko svobodna, čista, z lastno koreografijo, sceno, atributi. Kot pri fotografiranju v klasičnih tehnikah je poleg osnovne zamisli pred poziranjem za portret otrok veliko priprav. Model, ki ga ima fotografinja pred seboj, mora slediti njenim navodilom: režiserka lastne predstave je, ko vodi modele do pristnega izraza na obrazu, željenega pogleda, prepričljive drže telesa ... Njene podobe otrok nikoli niso v nekontroliranem afektu, nikoli se par med igro ne vrti tako močno, da bi se njuni lasje dvignili in se oblikovali v nenavadno raztegnjene glave, kot je igra otrok, recimo, upodobil kipar Zdenko Kalin (*Vrtanje*, 1954), ni značilnih drž gibanja. Njene figuralne kompozicije so statične, kakršne si je zamislil slikar Matevž Langus (*Primičeva Julija z bratom Janezom*, okrog 1823). Vnaprej konceptualno ustvarjene, realizirane brez napak (čeprav je zanje bilo, za razliko od klasičnega slikanja, ustvarjeno več fotografskih posnetkov, različic, izmed katerih je izbrana le tista, s katero je avtorica zadovoljna). Kljub vsem tem zahtevam, ki si jih za končne podobe otrok postavlja fotografinja, pa ohranja v teh portretih tudi pristno otroškost upodobljenih dečkov in deklic, ki ne delujejo otročje, hkrati pa to niti niso pomanjšani odrasli, temveč prepričljivi predstavniki svoje starosti in osebnosti.

Fotografije iz serije *Otroci iz drugega časa* (2021) niso podobe, ki bi gledalca presunile zaradi zgodb, ki jih nosijo v sebi, in ga s svojo navzočnostjo spodbujale (tudi) k razmisleku o vlogi otroka v današnji sodobni družbi, ampak predstavljajo otroške obraze nekega drugega časa. Z njimi je predstavljen avtoričin odnos do zgodovine umetnosti v času, ko je največjo spremembo v mišljenju in odnosih med človekom in podobami, ki jih izdeluje, prinesla digitalna tehnologija. Digitalna podoba je podlaga sodobnih umetniških praks in nesporno vpliva tudi na tako imenovane klasične ali tradicionalne umetniške načine. Barbara Gregurič Silič si je dovolila poseči prav v ta paradoks. S sodobno tehnologijo ustvarja zgodovinske zgodbe. Pri svojem ustvarjalnem delu se nikoli ne prepušča slučajnemu odkrivanju novih motivov, ampak se načrtno in z natanko določeno vizijo pripravlja tako za umetniška fotografiranja kot za postavitev vsake svoje razstave *portretov otrok*.

Tatjana Pregl Kobe

Barbara Gregurič Silič Rodila se je 1. novembra 1975 v Mariboru. Po končanem šolanju na II. Gimnaziji v Mariboru, se je vpisala na Biotehniško fakulteto v Ljubljani, kjer je leta 1999 diplomirala iz mikrobiologije. V podjetju Dr. Gorkič d.o.o. dela na področju farmacije in medicinske diagnostike od leta 1999, kot poslovna direktorica pa od leta 2014. S fotografijo se je začela ukvarjati leta 2012, od leta 2013 je članica Fotokluba Ljubljana. Za izpopolnjevanje je leta 2016 v Italiji izkoristila priložnost sodelovanja z eno najboljših otroških portretnih fotografinj na svetu Magdaleno Berny (Poljska) in modno fotografinjo Barbaro Marin (Italija). Kasneje je imela na Poljskem še dve individualni fotografski delavnici: leta 2018 pri Marioli Glajcar in leta 2020 pri Magdaleni Berny. Navdih išče vsepovsod, največji izziv pa so zanj otroški portreti in ulična fotografija. Razstavlja na skupinskih razstavah in sodeluje na slovenskih in mednarodnih natečajih, kjer so njene fotografije osvojile že več kot petdeset medalj in nagrad. Samostojne razstave: 2014 – *Iskrivi pogledi, ujeti trenutki*, Galerija Šolt, Ljubljana; 2016 – *V črno belem je skrita mavrica*, Fotogalerija Jesenice, Jesenice; 2017 – *Otroci iz Ville Emo*, Galerija Šolt, Ljubljana; *Otroci iz Ville Emo*, Galerija Sonček, Ljubljana; 2019 – *Brezčasno otroštvo*, Galerija Instituta »Jožef Stefan«, Ljubljana; *Brezčasno otroštvo*, Galerija CZM Domžale, Domžale; 2020 – *Podobe otrok v času*, Galerija RRRudolf, Maribor; 2021 – *Otroci iz drugega časa*, Galerija Krka, Ljubljana. Fotografska zveza Slovenije ji je leta 2019 podelila najvišji naziv *mojstrica fotografije* (MF FZS), mednarodna zveza za fotografsko umetnost FIAP pa umetniški naziv *EFIAP* (odličnik FIAP). Kot mojstrica fotografije sodeluje v različnih domačih in mednarodnih fotografskih žirijah. Živi in ustvarja v Ljubljani.

Barbara Gregurič Silič
Jurčkova cesta 65, 1000 Ljubljana
GSM +386 41 786 919
e-pošta: barbara.silic@gmail.com
www.bgs-photography.com